

HOTĂRÂREA CURȚII
20 septembrie 1988^{*}

**Comisia Comunităților Europene
împotriva
Regatului Danemarcei**

„Libera circulație a mărfurilor — Ambalajele de bere și de băuturi răcoritoare”

În cauza 302/86,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de consilierul său juridic domnul R. Wainwright și de domnul J. Christoffersen, membru al serviciului său juridic, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Georgios Kremlis, membru al serviciului său juridic, clădirea Jean Monnet, Kirchberg,

reclamantă,

susținută de

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de către doamna S. J. Hay, Treasury Solicitor, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la sediul Ambasadei Regatului Unit, 14, boulevard Roosevelt,

intervenient,

împotriva

Regatului Danemarcei, reprezentat de către domnul J. Molde, consilier juridic la Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la sediul Ambasadei Danemarcei, 11 B, boulevard Joseph-II,

pârât,

având drept scop constatarea faptului că, prin instituirea și aplicarea sistemului obligatoriu de returnare a ambalajelor de bere și de băuturi răcoritoare, instituit prin Decretul nr. 397, din 2 iulie 1981, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE,

CURTEA,

compusă din domnii Mackenzie Stuart, președinte, G. Bosco, O. Due, J. C. Moitinho de Almeida și G. C. Rodríguez Iglesias, președinți de cameră, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. N. Kakouris, R. Joliet și F. A. Schockweiler, judecători,

avocat general: Sir Gordon Slynn
grefier: doamna B. Pastor, administrator,

având în vedere raportul de ședință și în urma procedurii orale din 15 martie 1988,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 24 mai 1988,

^{*} Limba de procedură: daneza.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă depusă la grefa Curții la 1 decembrie 1986, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 169 din Tratatul CEE, o acțiune în constatarea faptului că prin instituirea și aplicarea sistemului obligatoriu de returnare a ambalajelor de bere și de băuturi răcoritoare, instituit prin Decretul nr. 397, din 2 iulie 1981, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.

2 Sistemul căruia Comisia îi contestă compatibilitatea cu dreptul comunitar se caracterizează prin obligația, impusă producătorilor, de a comercializa bere și de băuturi răcoritoare numai în ambalaje care pot fi reutilizate. Aceste ambalaje este necesar să fie autorizate de Agenția națională pentru protecția mediului, care poate refuza să-și dea acordul pentru un nou tip de ambalaj, mai ales, în cazul în care aceasta consideră că ambalajul nu este, din punct de vedere tehnic, adaptat unui sistem de recuperare, că sistemul de recuperare prevăzut de către persoanele interesate nu garantează o reutilizare efectivă într-o proporție suficientă a ambalajelor sau dacă un ambalaj de volum egal, accesibil și adaptat pentru aceeași utilizare, a fost deja autorizat.

3 O modificare a reglementării citate anterior a fost introdusă prin decretul nr. 95, din 16 martie 1984, care a admis, atâta timp cât este stabilit un sistem de garanție și recuperare, utilizarea de ambalaje neautorizate cu excepția oricărui ambalaj metalic, în limita de 3 000 hl pentru un producător, în decurs de un an, precum și în cadrul operațiunilor efectuate de producători străini, în vederea testării pieței.

4 Prin ordonanța din 8 mai 1987, Guvernul Regatului Unit a fost admis ca intervenient în cauză, în sprijinul concluziilor Comisiei.

5 Pentru o expunere mai detaliată a elementelor cauzei, a derulării procedurii, precum și a mijloacelor și argumentelor părților, se face trimitere la raportul pentru ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

6 Este necesar, în primul rând, să se constate că, în conformitate cu o jurisprudență constantă (Hotărârea din 20 februarie 1979, *Rewe*, 120/78, Rec. p. 649 și Hotărârea din 10 noiembrie 1982, *Rau*, 261/81, Rec. p. 3961), în absența unei reglementări comune a comercializării produselor în cauză, obstacolele în calea liberei circulații intracomunitare care rezultă din diferențele dintre reglementările naționale trebuie să fie acceptate în măsura în care o astfel de reglementare națională, aplicabilă nediferențiat produselor naționale și produselor importate, poate fi justificată ca fiind necesară îndeplinirii cerințelor imperative ale dreptului comunitar. De asemenea, o astfel de reglementare trebuie să fie proporțională cu obiectivul vizat. În cazul în care un stat membru dispune de o opțiune între diverse măsuri care pot atinge același scop, acestuia îi revine sarcina de a alege mijlocul care ridică cele mai puține obstacole în calea libertății schimburilor comerciale.

7 În speță, guvernul danez susține că sistemul obligatoriu de recuperare a ambalajelor de bere și de băuturi răcoritoare, în vigoare în Danemarca, se justifică printr-o cerință imperativă referitoare la protecția mediului.

8 Protecția mediului a fost deja considerată de către Curte, în Hotărârea din 7 februarie 1985 (*Association de défense des brûleurs d'huiles usagées*, 240/83, Rec. p. 531), drept „unul dintre obiectivele esențiale ale Comunității”, care poate justifica, ca atare, anumite limitări ale

principiului liberei circulații a mărfurilor. Această apreciere este, de altfel, confirmată prin Actul Unic European.

9 Având în vedere cele menționate anterior, este, deci, necesar să se constate că protecția mediului constituie o cerință imperativă care poate limita aplicarea articolului 30 din tratat.

10 Comisia susține că reglementarea daneză încalcă principiul proporționalității, prin faptul că obiectivul de protejare a mediului poate fi atins prin mijloace mai puțin restrictive pentru comerțul intracomunitar.

11 În această privință, este necesar să se reamintească faptul că, în hotărârea sa din 7 februarie 1985, menționată anterior, Curtea a precizat că măsurile adoptate în vederea protejării mediului nu trebuie „să depășească restricțiile inevitabile, justificate prin urmărirea obiectivului de interes general care este protejarea mediului”.

12 În aceste condiții, este necesar să se verifice dacă toate limitările pe care le impune reglementarea în litigiu liberei circulații a mărfurilor sunt necesare pentru a atinge obiectivele urmărite prin această reglementare.

13 În ceea ce privește, mai întâi, obligația de punere în aplicare un sistem de garanție și recuperare a ambalajelor goale, este necesar să se constate că această obligație este un element indispensabil al unui sistem care vizează asigurarea reutilizării ambalajelor și pare, deci, necesară pentru a atinge obiectivele urmărite prin reglementarea în litigiu. Având în vedere această constatare, limitările pe care le impune în calea liberei circulații a mărfurilor nu trebuie să fie considerate disproportionale.

14 Este, apoi, necesar să se examineze obligația producătorilor sau a importatorilor de a utiliza numai ambalaje autorizate de Agenția națională pentru protecția mediului.

15 Guvernul danez a specificat, în cursul procedurii în fața Curții, faptul că funcționarea sistemului actual de garanție și returnare s-ar compromite în cazul în care numărul de ambalaje autorizate ar fi mai mare de treizeci, deoarece comercianții cu amănuntul afiliați sistemului nu ar fi pregătiți să accepte un număr prea mare de tipuri de sticle datorită creșterii cheltuielilor de manipulare și creșterii cerințelor de spațiu pentru depozitare necesar. Din acest motiv Agenția, până în prezent, a făcut astfel încât noile autorizații să fie însoțite, în mod obișnuit, de retragerea autorizațiilor deja existente.

16 Chiar dacă aceste argumente nu sunt fără valoare, cu toate acestea, este necesar să se constate că sistemul în vigoare în prezent în Danemarca permite autorităților daneze să refuze autorizarea unui producător străin, chiar dacă este dispus să asigure reutilizarea ambalajelor recuperate.

17 Într-o astfel de situație, producătorul străin care, cu toate acestea, vrea să vândă în Danemarca este obligat să fabrice ori să achiziționeze ambalaje de un tip deja autorizat, ceea ce ar presupune pentru acesta cheltuieli suplimentare importante și ar face, deci, foarte dificil importul produselor sale în această țară.

18 Pentru a remedia această piedică, guvernul danez și-a modificat reglementarea prin Decretul nr. 95, din 16 martie 1984, menționată mai sus, care autorizează un producător să comercializeze până la 3 000 hl pe an de bere și de băuturi răcoritoare în ambalaje neautorizate, cu condiția să fie pus în aplicare un sistem de garanție și recuperare.

19 Dispoziția din Decretul nr. 95 care limitează la 3 000 hl cantitatea de bere și de băuturi răcoritoare care pot fi comercializate de către un producător în cursul unui an în ambalaje neautorizate este contestată de către Comisie, motivând că nu este necesară pentru a atinge obiectivele urmărite de sistem.

20 În această privință, este necesar să se observe că, desigur, sistemul de recuperare care există pentru ambalajele autorizate garantează o rată maximă de reutilizare și, deci, o protecție a mediului de un nivel considerabil, prin faptul că ambalajele goale pot fi prezentate la oricare comerciant cu amănuntul de băuturi, în vreme ce ambalajele neautorizate, dată fiind imposibilitatea de a pune în aplicare și pentru acestea o organizare la fel de completă, se pot prezenta numai la comerciantul cu amănuntul care a vândut băuturile.

21 Cu toate acestea, sistemul de recuperare a ambalajelor neautorizate este de natură să protejeze mediul și nu vizează, de altfel, în ceea ce privește importurile, decât cantități limitate de băuturi în raport cu cantitatea de băuturi consumate în această țară din cauza efectului restrictiv pe care îl exercită asupra importurilor cerința privind recuperarea ambalajelor. În aceste condiții, o limitare a cantității de produse care pot fi comercializate de către importatori este disproporționată în raport cu obiectivul urmărit.

22 În consecință, este necesar să se concluzioneze că prin limitarea, prin Decretul său nr. 95, din 16 martie 1984, la 3000 hl, pentru un producător în decursul unui an, cantitatea de bere și de băuturi răcoritoare care pot fi comercializate în ambalaje neautorizate, în ceea ce privește importurile acestor produse care provin din alte state membre, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.

23 În privința celorlalte capete de cerere, acțiunea trebuie să fie respinsă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 În temeiul articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată. Cu toate acestea, în conformitate cu alineatul (3) primul paragraf al aceluiași articol, Curtea poate compensa cheltuielile de judecată total sau parțial, dacă părțile cad în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere. Dat fiind că acțiunea nu a fost acceptată decât în parte, este necesar să se compenseze cheltuielile de judecată. Guvernul Regatului Unit, intervenient, își suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

declară și hotărăște:

(1) Limitând, prin Decretul nr. 95, din 16 martie 1984, la 3 000 hl, pentru un producător în decursul unui an, cantitatea de bere și de băuturi răcoritoare care pot fi comercializate în ambalaje neautorizate, în ceea ce privește importurile acestor produse care provin din alte state membre, Regatul Danemarcei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 din Tratatul CEE.

(2) În privința celorlalte capete de cerere, acțiunea este respinsă.

(3) Cheltuielile de judecată sunt compensate. Intervenientul își suportă propriile cheltuieli de judecată.

Mackenzie Stuart Bosco Due Moitinho de Almeida
Rodriguez Iglesias Everling Bahlmann
Galmot Kakouris Joliet Schockweiler

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg la 20 septembrie 1988.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
A. J. Mackenzie Stuart